

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání konaném ve dnech 11. až 13. a 19. září 2001 stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ve prospěch obviněného J. K., nar. v bytem t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody, proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 2. 1999, sp. zn. 11 To 79/98, který rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 4 T 25/95, a rozhodl t a k t o :

Podle § 268 odst. 1 tr. ř. se stížnost pro porušení zákona **z a m í t á .**

O d ů v o d ň ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 6. 1998, sp. zn. 4 T 25/95, byl obviněný J. K. uznán vinným:

- 1) v bodě I. rozsudku trestným činem vraždy dílem dokonaným, dílem nedokonaným ve stadiu pokusu podle § 219 odst. 1, 2 písm. a), f) tr. zák. ve znění zák. č. 557/1991 Sb., § 8 odst. 1 k § 219 odst. 1, 2 písm. a), f) tr. zák. ve znění zák. č. 557/1991 Sb., kterého se dopustil tím, že dne 30. 5. 1993, kolem 20.15 hod. v Plzni, na silnici vedoucí do Českého údolí, asi 15 metrů od křižovatky Klatovské třídy se silnicí do Českého údolí, za použití dvou samonabíjecích pistolí ráže 7,65 mm zastřelil řidiče osobního automobilu, tov. zn. MAZDA 323 F, SPZ S J., nar. když na něho vypálil nejméně pět střel, z nichž tři zasály jeho hlavu a způsobily mu smrt, jejíž bezprostřední příčinou bylo střelné poranění mozku; ve stejné době a na stejném místě, stejným způsobem, s obdobným záměrem usmrtit vypálil obžalovaný nejméně čtyři střely na spolujezdce poškozeného S. J. P., nar. kterému způsobil nástřel stěny břišní v oblasti podbříšku vlevo, nástřel hřbetu levého předloktí, zástřel břicha se vstřelem na levé boční ploše trupu zhruba ve výši sedmého žebra se vstřelným kanálem pronikajícím do dutiny břišní mírně shora dolů, prakticky kolmo k podélné ose těla s průstřelem levého jaterního laloku, žaludku a zástřelem pravého jaterního laloku a zástřel hlavy se vstřelem ve vlasaté části čelní krajiny vpravo, přičemž střelný kanál pronikal oběma čelními laloky mozku do levé očnice, kde způsobil těžké zranění levé oční koule, zmíněné střelné poranění hlavy vedlo k těžkému pohmoždění mozku, což bylo bezprostřední příčinou smrti J. P. dne 1. 6. 1993 v 17.00 hod; dále v úmyslu usmrtit dalšího spolujezdce V. P., nar. na tohoto obžalovaný vypálil nejméně čtyři střely, které zasáhly pravé předloktí a pravé stehno, levou hýždí a záda v oblasti druhého krčního obratle, přičemž otvor vstřelu byl nad hřbetem pravé lopatky a střelný kanál procházel svalstvem do oblasti šíje, střely nezasáhly žádné životně důležité orgány, avšak v případě, že projektil v zástřelu do lopatkové krajiny a šíje by vnikl z oblasti druhého krčního obratle do míšního kanálu a zde poranil míchu, mělo by to za následek prakticky okamžitou smrt poškozeného V. P.; tohoto jednání se obžalovaný K. dopustil za úplatu nejméně 100.000,- Kč, vyplacenou mu obžalovaným V. prostřednictvím obžalovaného H. s tím, aby poškozeného

- V [redacted] zbavil vyděračů, při páchaní tohoto jednání byl obžalovaný zároveň veden i snahou vyjít vstříc obžalovanému H [redacted] a imponovat jako zkušený profesionál,
- 2) v bodě VI. rozsudku trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák., kterého se dopustil tím, že od přesně nezjištěného dne měsíce srpna 1993 do 8. 2. 1994, kdy byl zadržen, v Praze a na dalších místech používal jako pravé doklady, a to
    - občanský průkaz ČSSR č. [redacted], vystavený na jméno L [redacted] V [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted],
    - cestovní pas ČSSR č. [redacted], vystavený na jméno L [redacted] V [redacted], nar. [redacted],
    - řidičský průkaz ČR č. [redacted], vystavený na jméno shora uvedeného držitele,
 v nichž ve všech byla vyměněna původní fotografie a nahrazena jeho vlastní fotografií,
  - 3) v bodě VII. rozsudku trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. e) tr. zák., kterého se dopustil tím, že jako odsouzený rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 20. 9. 1991, sp. zn. 5 T 16/91, k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 11. roků, poté, co bylo ředitelem věznice v Příbrami rozhodnuto o přerušení výkonu tohoto trestu na dobu od 08.00 hod. dne 21. 1. 1993 do 20.00 hod. dne 23. 1. 1993, se již do výkonu trestu odnětí svobody nevrátil a zdržoval se v Praze a na dalších místech v České republice, až do svého zatčení dne 8. 2. 1994,
  - 4) v bodě VIII. rozsudku trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 2 písm. b) tr. zák., kterého se dopustil tím, že dne 23. 7. 1994 v 08.45 hod. při provádění vycházek obviněných ve vazební věznici České Budějovice vyhnul krycí stropní pletivo vycházkového dvorce, poté vylezl na střechu věznice a po hromosvodu slezl do prostoru Vojenských staveb a odtud se pokusil o útěk směrem k zimnímu stadionu v Českých Budějovicích, kde byl v prostoru přilehlého parkoviště zadržen hlídkou Policie České republiky a Vězeňské služby České republiky,
  - 5) v bodě IX. rozsudku trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 2 písm. a), b), odst. 3 písm. b) tr. zák., ve znění zák. č. 290/1993 Sb., kterého se dopustil tím, že v přesně nezjištěné době od 23. 1. 1993 do 8. 2. 1994 si bez řádného povolení opatřil a v bytě v [redacted] a v bytě v [redacted] přechovával stříelby schopné zbraně, a to pistoli zn. SMITH a WESSON model 439, výrobní č. [redacted], ráže 9 mm se zásobníkem a 9 ks nábojů, samopal zn. STAIER MANNLICHER TMP 9x19, výrobní č. [redacted], ráže 9 mm se 4 ks prázdných zásobníků, pistoli zn. FROMER, ráže 7,65 mm, výrobní č. [redacted] s tlumičem, prázdný zásobník, pistoli FN model 1906, ráže 6,35 mm Browning, výrobní č. [redacted], samopal vzor 58 V, ráže 7,62 mm s ramenní opěrkou a dvěma zásobníky svázanými náplastí s 58 ks nábojů, výrobní č. [redacted], samopal zn. UZI se sklopnou ramenní opěrkou, ráže 9 mm, výrobní č. [redacted], pistoli zn. FN model 1935, ráže 9 mm, výrobní č. [redacted] s jedním zásobníkem, pistoli zn. CZ model 38, ráže 9 mm se dvěma zásobníky, brokovnici zn. MAVERICK, ráže 12 mm se 4 ks nábojů, výrobní č. [redacted], pistoli zn. WALTHER model P-38, ráže 9 mm, výrobní č. [redacted] se zásobníkem bez nábojů, pistoli zn. RECK, ráže 8 mm K se zásobníkem a 3 ks nábojů s chemickou draždívou látkou typu CS, pistoli zn. CZ model 75, ráže 9 mm Luger, výrobní č. [redacted] se dvěma zásobníky, pistoli zn. CZ model 83, ráže 7,65 mm, výrobní č. [redacted] a velké množství střeliva, a to nejméně 55 ks nábojů ráže 6,35 mm, 367 ks nábojů ráže 7,65 mm, 1100 ks nábojů ráže 22, 1052 ks nábojů ráže 9 mm různých typů, 5421 ks nábojů ráže 7,62 mm do SA 58 V, 794 ks brokových nábojů různých typů.

Za tyto trestné činy byl obviněný J [redacted] K [redacted] odsouzen podle § 219 odst. 2 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. a § 29 odst. 3 tr. zák. k výjimečnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody na doživotí. Podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. byl pro výkon trestu zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. mu byl uložen trest propadnutí věci - zbraní a střeliva, specifikovaných v bodě IX. výroku o vině rozsudku. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, Okresní pojišťovně v Plzni, se sídlem Plzeň, Jiráskovo nám. 31, náhradu škody ve výši 52.066,- Kč.

Výše uvedeným rozsudkem bylo rozhodnuto i ohledně obviněných A [redacted] V [redacted], A [redacted] H [redacted], J [redacted] K [redacted] a J [redacted] M [redacted].

Obviněný A [redacted] V [redacted] byl uznán vinným pod bodem II. rozsudku návodem k trestnému činu vydírání podle § 10 odst. 1 písm. b) k § 235 odst. 1 tr. zák. a pod bodem III. rozsudku trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 2 písm. b) tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb. Za to byl odsouzen podle § 235 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 16 měsíců, přičemž podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. byl pro jeho výkon zařazen do věznice s dozorem. Podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. mu byl uložen trest propadnutí věcí ve výroku rozsudku blíže specifikovaných.

Obviněný A [redacted] H [redacted] byl uznán vinným v bodě IV. rozsudku trestným činem neoznámení trestného činu podle § 168 odst. 1 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., a v bodě V. rozsudku trestným činem nadřizování podle § 166 odst. 1 tr. zák. Za to byl odsouzen podle § 168 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 22 měsíců, přičemž podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. byl pro jeho výkon zařazen do věznice s ostrahou.

Naproti tomu uvedeným rozsudkem byli zproštěni obžaloby krajského státního zástupce v Plzni ze dne 29. 9. 1995, sp. zn. Kv 2/93, obviněný J [redacted] K [redacted] podle § 226 písm. b) tr. ř. a obviněný J [redacted] M [redacted] podle § 226 písm. a) tr. zák., která jim kladla za vinu skutek, kterým měli oba spáchat trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Uvedený rozsudek nabyl právní moci ohledně obviněného A [redacted] H [redacted] dne 9. 10. 1998. Obvinění J [redacted] K [redacted] a A [redacted] V [redacted] podali proti rozsudku odvolání. Krajský státní zástupce v Plzni podal odvolání v neprospěch obviněných A [redacted] V [redacted], J [redacted] K [redacted] a J [redacted] M [redacted].

Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 2. 1999, sp. zn. 11 To 79/98, byla podle § 256 tr. ř. zamítnuta jako nedůvodná odvolání obviněných J [redacted] K [redacted] a A [redacted] V [redacted] jakož i odvolání krajského státního zástupce v neprospěch obviněných A [redacted] V [redacted], J [redacted] K [redacted] a J [redacted] M [redacted].

Proti tomuto usnesení podal ministr spravedlnosti ve prospěch obviněného J [redacted] K [redacted] stížnost pro porušení zákona, která byla Nejvyššímu soudu doručena dne 7. 2. 2001.

V mimořádném opravném prostředku ministr spravedlnosti poukazuje na ustanovení § 2 odst. 5, 6, § 254 odst. 1, § 256 tr. ř. a § 219 odst. 1, 2 písm. a), f) tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., s tím, že se jimi příslušné soudy, rozhodující o vině obviněného J [redacted] K [redacted] trestným činem vraždy, důsledně neřídily. I když bylo provedeno množství důkazů ke zjištění viny obviněného na tomto deliktu, nebyly vyčerpány všechny možnosti, které tato závažná trestná činnost k objasnění vyžadovala. Předně měly být provedeny konfrontace obviněného, který tuto trestnou činnost popíral, s poškozeným V [redacted] P [redacted].

s obviněným A [redacted] H [redacted] a svědkem J [redacted] D [redacted]. Další neúplnost spočívala v neprovedení rekonstrukce na místě samém za účasti obviněného, poškozeného a svědků události S [redacted] B [redacted], L [redacted] H [redacted], utajeného svědka „J [redacted] N [redacted]“, P [redacted] V [redacted], Ing. R [redacted] V [redacted] a J [redacted] M [redacted]. Na základě takto doplněného řízení bude možné bezpečně rozhodnout o vině či nevině obviněného J [redacted] K [redacted].

V závěru stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 2. 1999, sp. zn. 11 To 79/98, byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 256 tr. ř. a v řízení, které mu předcházelo, též rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 6. 1998, sp. zn. 4 T 25/95, v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř., ve vztahu k ustanovením § 219 odst. 1, 2 písm. a), f) tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., a § 8 odst. 1 k § 219 odst. 1, 2 písm. a), f) tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb. Dále aby Nejvyšší soud podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 2. 1999, sp. zn. 11 To 79/98, a to v celém rozsahu ohledně obviněného J [redacted] K [redacted]. Současně aby zrušil i další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Poté aby Nejvyšší soud postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

V období, kdy se Nejvyšší soud seznamoval s obsáhlým spisovým materiálem, byl obviněnému, jeho obhájci a Nejvyššímu státnímu zastupitelství doručen opis stížnosti pro porušení zákona s vyrozuměním, že se mohou k mimořádnému oprávněnému prostředku písemně vyjádřit.

Obviněný J [redacted] K [redacted] ve vyjádření namítá pochybení a nezákonnosti v postupu orgánů činných v trestním řízení ve věci. Upozorňuje, že ohledně jeho osoby nebyla provedena rekognice in natura s V [redacted] P [redacted], přestože to v přípravném řízení opakovaně požadoval. Tvrdí, že s jmenovaným bylo prostřednictvím vazby manipulováno, aby za slib propuštění řekl před soudem, co chtěl vyšetřovatel slyšet. Sám V [redacted] P [redacted] měl za účast na rekognici nebo výslech žádat vyšetřovatele nebo státního zástupce o propuštění z vazby. Obviněný uvádí, že mu jmenovaný přímo ve vazbě vzkazoval, že ho policisté nutili, aby proti němu svědčil, ale aby se nebál, že u soudu řekne pravdu. Obviněný tvrdí, že V [redacted] P [redacted] byla slíbena beztrestnost a uvádí, k jakému trestu byl nakonec odsouzen, včetně podmíněného propuštění.

Podle obviněného E [redacted] J [redacted] a M [redacted] P [redacted] se měly vyjádřit, že jejich blízké zavraždili plzeňští policisté, přičemž po nátlaku na ně od toho ustoupily. Byla proto přijata verze, že si A [redacted] V [redacted] najal J [redacted] K [redacted], což není pravda. Policie a státní zastupitelství vyrobily spis, který měl jasného pachatele. Obviněný konstatuje, že mezi ním a A [redacted] V [redacted] nebyl nikdy prokázán žádný kontakt. Poukazuje na to, jakým způsobem byl A [redacted] V [redacted] policií vyslýchán.

Obviněný se rovněž zmiňuje o nátlaku policie na A [redacted] H [redacted] ohledně tvrzení, že mu měl předat 100.000,- Kč, aby se kontaktoval s A [redacted] V [redacted]. K tomu obviněný dodává, že mezi ním a A [redacted] H [redacted] probíhaly různé finanční platby, ale obviněný J [redacted] K [redacted] od A [redacted] V [redacted] nikdy žádné peníze nedostal.

Obviněný J. K. upozorňuje na rozporné výpovědi J. D., když jako svědek nic nevěděl, ale jako obviněný vypověděl, že jej vezl do Plzně a popsal cestu. Obviněný klade otázku, proč by si jmenovaný nechával vozidlo zn. Favorit z půjčovny i v roce 1994, pokud by vozidlo bylo použito k vraždě. Upozorňuje, že výpověď J. D. je v rozporu s tvrzením dvou svědků ohledně počtu převážených osob ve vozidle. Namítá, že k prověrce výpovědi jmenovaného nebyl přizván jeho obhájce. Aby tento důkaz mohl být použit u soudu, byla ze spisu odstraněna žádost obhájce JUDr. Jaroslava Bártý o vyrozumění o všech úkonech trestního řízení ve věci. Navíc J. D. vypovídal u soudu v jeho nepřítomnosti, a proto mu nemohl položit otázky, přičemž o obsahu výpovědi byl informován obhájcem. Obviněnému je známo, že na jmenovaného bylo působeno násilím ze strany policie.

Obviněný zdůrazňuje, že vše, co se dalo použít proti němu, bylo použito a naopak, co svědčilo v jeho prospěch, bylo bagatelizováno nebo nebylo vůbec provedeno. Tvrdí, že v Plzni vůbec nebyl ani sám a ani s J. D. Svědci S. B. a I. H. viděli střelce z bezprostřední blízkosti a popsali detaily - prsten na ruce, zlatý náramek atd. Jmenovaní obviněného ani u soudu neidentifikovali jako muže, kterého viděli střílet. Nikdy nebyla s nimi provedena rekognice in natura a konfrontace. Orgány činné v trestním řízení odmítaly provést důkazy, které by prokazovaly jeho nevinu.

Obviněný J. K. rovněž konstatuje, že se u něho našly zbraně, ale expertiza prokázala, že nebyly použity ke spáchání trestného činu. Jelikož z důkazů vyplývalo, že se čin musel stát jinak, než tvrdila policie, navrhli s obhájcem provedení rekonstrukce události. Vyšetřovatel to odmítl s tím, že ji udělá v případě jeho přiznání. Soudy odmítly rekonstrukci jako nadbytečný důkaz. Přitom však mohla ukázat, že J. P. nemohl být zasažen do hlavy střelcem, který střílel z levé strany řidiče, ale ze strany druhé. Vzhledem ke zranění V. P. a vyjádření znalců o střelbě ze vzdálenosti kratší, než je délka hlavně, obviněný namítá, že střelec nechtěl jmenovaného zabít, a proto nemělo jít o pokus vraždy. Střelec nemusel být pouze jeden, terén umožňoval ukrytí druhého střelce. Zbraně nebyly nikdy nalezeny.

Obviněný také upozorňuje na podle jeho názoru podivný postup policie v souvislosti s plánovaným zadržením Š. J. a bratrů P. Namítá i nátlak policie na svědky. Obviněný odmítá závěry znaleckých posudků z oborů zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie. Tvrdí, že pohovor se znalci trval kolem hodiny. Navíc pohovor s revizními znalci měl proběhnout přes mříže a obviněný se domnívá, že znalci byli podjatí.

Závěrem vyjádření obviněný J. K. zdůrazňuje, že jeho odsouzení za vraždu, kterou spáchal někdo jiný, je tragédie. Přitom je přesvědčen, že nejde o žádný omyl, ale o úmysl jej odsoudit místo pravých viníků. Proto žádá o objektivní posouzení celého případu.

Obhájce obviněného JUDr. Jaroslav Barta ve vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona odkazuje na závěrečnou řeč u hlavního líčení, na písemné odůvodnění odvolání, na závěrečnou řeč před odvolacím soudem a na podnět ke stížnosti pro porušení zákona. Podle jeho názoru stížnost pro porušení zákona vystihuje základní a podstatné vady řízení, které vedly k nesprávným závěrům krajského soudu. Jak dále obhájce uvádí, zásadními

vadami trpělo především přípravné řízení a přestože krajský soud provedl velmi podrobné a korektně vedené řízení, nebyly provedeny všechny důkazy nezbytné pro objasnění věci. Krajský soud se měl dopustit chyb i při hodnocení důkazů a jeho postupem měla být porušena ustanovení § 2 odst. 2, 5, 6, § 89 odst. 1 písm. b), odst. 2 a § 105 a násl. tr. ř. Při existenci celé řady rozporů obhájce považuje za nezbytné provedení rekonstrukce činu v kombinaci s vyšetřovacím pokusem. Výsledky svědků, závěry znaleckých posudků z oboru balistiky a soudního lékařství jsou vzájemně v rozporu a současně jsou v rozporu s protokolem o ohledání místa činu, tedy se situací na místě bezprostředně poté, kdy byl spáchán trestný čin, a logicky jsou v rozporu se závěry krajského soudu a popisem skutkového děje ve výroku rozsudku. Zmíněné úkony mohly ověřit i pravdivost údajů svědků, včetně toho, zda střelbu mohla zvládnout jedna osoba pomocí dvou zbraní a jakým způsobem.

Obhájce obviněného namítá, že soudy obou stupňů hodnotily důkazy v neprospěch obviněného, neboť některými rozpory se vůbec nezabývaly, a v případech chybějících článků v důkazech, dotvářely skutkový děj vlastními úvahami a spekulacemi. Z výpovědí svědků byly použity pouze ty části, které zapadaly do verze rozsudku o průběhu skutkového děje. Ty části a výpovědi, které této verzi odporovaly, krajský soud zpochybnil s různým odůvodněním a nebo je úplně pominul. Obhájce obviněného zdůrazňuje, že výpověď je buď věrohodná nebo nevěrohodná. V této souvislosti poukazuje na rozpory ve výpovědi svědka J. D., zejména pokud ten tvrdí, že po střelbě jeli ve vozidle z Plzně sami dva a že obviněný J. K. seděl na předním sedadle. Naproti tomu utajený svědek „J. N.“ vypověděl, že muž běžící od místa střelby nasedl do pravých zadních dveří vozidla favorit, obě místa vpředu byla obsazena. Rovněž svědek P. V. si byl jist tím, že muž běžící od místa střelby si určitě sedl na zadní sedadlo, vpředu seděl řidič a spolujezdec. Dále svědek J. D. tvrdil, že obviněný J. K. kolem 19.00 hod. telefonoval z telefonní budky v místech konečné tramvaje č. 4 v Plzni. Podle soudu se jednalo o telefonát, kterým obviněný sjednal schůzku se Š. J., na které došlo ke střelbě. Krajský soud se však nezabýval výpovědí svědkyně E. Č., která zcela jednoznačně podle hlasu poznala, že volá jiný člověk, než ten, který se předtím představoval jako L. Svoji jistotu podpořila tím, že pracovala patnáct let jako telefonistka. V přípravném řízení nabízela rekognici podle hlasu, ale úkon nebyl proveden. Také výpověď svědka J. D. ohledně oblečení obviněného kritického dne, je v rozporu s popisem oblečení, který poskytli ostatní svědci.

Obhájce obviněného rovněž namítá porušení ustanovení § 89 odst. 1 písm. b) tr. ř., pokud jde o úvahy krajského soudu, z jakých pohnutek měl obviněný J. K. spáchat trestný čin vraždy. Nebylo prokázáno, že by finanční částka, údajně poskytnutá obviněnému, měla sloužit k provedení tohoto trestného činu, když on sám odmítl zjištěný motiv. I další pohnutky dovozené soudem, a to snaha pomoci příteli a působit jako profesionál, jsou nadsazené.

I když se krajský soud zabýval podrobně činností policie v pátek před vraždou, podle názoru obhájce obviněného se nevypořádával zcela důsledně s tím, zda mohlo existovat či existovalo spojení mezi dalšími obviněnými a obviněným J. K. Takové spojení kromě jednoho údaje obviněného A. H. prokázáno nebylo. Je otázkou, proč A. V. trval na zastrašení nebo odstranění Š. J. a bratrů P. dne

30. 5. 1993, když celou věc oznámil na policii, se kterou dne 28. 5. 1993 spolupracoval, a věděl, že dne 31. 5. 1993 bude provedena akce k jejich zadržení.

Obhájce obviněného také namítá neprovedení rekognice in natura se svědkem V. P. a s ostatními svědky. Krajský soud měl při hodnocení věrohodnosti tohoto svědka přihlídnout k jeho postojům a chování v průběhu celého trestního řízení, včetně okolností, za kterých poprvé „poznal“ jako střelce obviněného J. K. Soud dostatečně nevyhodnotil osobu tohoto svědka, jeho kriminální minulost i okolnost, že podoba na identikitu podle jeho údajů v nemocnici neodpovídala podobě obviněného J. K.

Obhájce obviněného poukazuje na nesouhlas obviněného J. K. s revizním znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie, kdy krajskému soudu popsal, za jakých okolností, po jakou dobu a za přítomnosti kterých osob bylo vyšetření provedeno. Zásadní vada měla spočívat v přístupu znalců, kteří vyšetřovali obviněného jako viníka a učinili závěr o jeho stupňující se agresivitě, a tím o jeho nebezpečnosti a nenapravitelnosti. Nezabývali se faktem, že pokud v minulosti použil násilí, bylo to vždy v situaci, když byl zaskočen, přistížen nebo překvapen. Pokud obviněný od počátku popíral svoji vinu, je absurdní závěr znalců, že pro nemožnost resocializace v současnosti svědčí neschopnost jakéhokoli poučení z předcházejících trestných činů a trestů a neschopnost kriticky se postavit k trestnému činu, pro který je obviněn. V době vypracování znaleckého posudku probíhalo trestní řízení a platila presumpce neviny, a to i pro znalce.

V závěru svého vyjádření učinil obhájce obviněného zcela shodný návrh s návrhem stížnosti pro porušení zákona v otázce, jak by měl Nejvyšší soud ve věci rozhodnout.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření uvádí, že podle jeho názoru soudy obou stupňů rozhodly správně a v souladu se zákonem. Dokazování před krajským soudem není zatíženo žádnými procesními vadami a bylo provedeno v takovém rozsahu, že umožňovalo učinit soudům závěr o skutkovém stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Rozhodnutí soudů obou stupňů splňují kritéria uvedená v § 120 a § 125 tr. ř. a lze z nich zjistit, jaké skutečnosti vzaly soudy za prokázané, ke kterým důkazům přihlížely, jakými úvahami se řídily při hodnocení provedených důkazů a jak se vypořádaly s obhajobou obviněného J. K. Z těchto důvodů státní zástupce navrhl, aby podaná stížnost pro porušení zákona byla Nejvyšším soudem podle § 268 odst. 1 tr. ř. zamítnuta.

Nejvyšší soud přezkoumal na podkladě podané stížnosti pro porušení zákona a spisového materiálu podle § 267 odst. 1, 2 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení ohledně obviněného J. K., jakož i řízení, které mu předcházelo, včetně rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 6. 1998, sp. zn. 4 T 25/95, v části týkající se tohoto obviněného, ale porušení zákona neshledal.

Především je třeba zdůraznit, že v řízení o stížnosti pro porušení zákona lze přezkoumávat jen rozhodnutí, které je pravomocné. Z této jeho vlastnosti vyplývá presumpce správnosti a zákonnosti takového rozhodnutí, tj. Nejvyšší soud musí vycházet ze zásady, že napadené rozhodnutí bylo učiněno po všech stránkách v souladu se zákonem, není-li zjištěn opak. Porušení zákona tedy může Nejvyšší soud vyslovit a případně napadené rozhodnutí

zrušit toliko za předpokladu, jestliže je po přezkoumání rozhodnutí i řízení mu předcházejícího dostatečně zřejmé, že rozhodnutí zákonu neodpovídá, a to do takové míry, že nelze trvat na jeho vlastnostech vyplývajících z právní moci, tj. na závaznosti a nezměnitelnosti rozhodnutí. Takový závěr lze ovšem učinit jen na podkladě skutečností, které vyplývají z dosavadního řízení a z příslušného trestního spisu, v němž jsou výsledky řízení - zejména pak provedeného dokazování - zachyceny. Přitom nad zájmem na stabilitě pravomocných rozhodnutí musí převážet zájem na tom, aby nezákonnost - jestliže ji skutečně Nejvyšší soud zjistil - byla vzhledem ke své závažnosti napravena.

Z trestního spisu Krajského soudu v Plzni sp. zn. 4 T 25/95 bylo zjištěno, že k objasnění skutků, pro které byl obviněný J. K. dne 29. 9. 1995 obžalován, bylo u hlavního líčení provedeno značné množství důkazů. Jednalo se o výslechy obviněného, spoluobviněných, svědků a znalců zpracovatelů řady znaleckých posudků. Některé svědecké výpovědi z přípravného řízení byly přečteny ze spisu. Také byly provedeny různé listinné, obrazové a věcné důkazy.

Zákon v § 2 odst. 5 tr. ř. stanoví, že orgány činné v trestním řízení postupují tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Bez návrhu stran objasňují stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch obviněného. Doznání obviněného nezabavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny okolnosti případu. Podle § 2 odst. 6 tr. ř. orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Nejvyšší soud nejprve přezkoumal správnost výroku v bodě I. rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 6. 1998, sp. zn. 4 T 25/95, kterým byl obviněný J. K. uznán vinným trestným činem vraždy dílem dokonaným, dílem nedokonaným ve stadiu pokusu podle § 219 odst. 1, 2 písm. a), f) tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., § 8 odst. 1 k § 219 odst. 1, 2 písm. a), f) tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., jehož vadnost namítá stížnost pro porušení zákona, obviněný a jeho obhájce.

Ze spisového materiálu Nejvyšší soud zjistil, že u hlavního líčení byly v souladu se zákonem provedeny všechny dostupné důkazy potřebné k objasnění žalovaného skutku ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Provedené důkazy také krajský soud náležitě a v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř. vyhodnotil a učinil správný skutkový i právní závěr o vině obviněného J. K. V odůvodnění rozsudku krajský soud podrobně vyložil, které skutečnosti vzal za prokázané, o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, zejména pokud si vzájemně odporovaly. Z odůvodnění rozsudku také vyplývá, jak se krajský soud vypořádal s obhajobou obviněného, proč nevyhověl návrhům na provedení dalších důkazů a jakými právními úvahami se řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení trestního zákona.

S námitkami uvedenými ve stížnosti pro porušení zákona včetně námitek obviněného a jeho obhájce, týkajících se neúplně provedeného dokazování a nutnosti provést jeho doplnění, se Nejvyšší soud neztotožnil. Pokud je vytýkáno, že měly být provedeny

konfrontace obviněného J. K. s poškozeným V. P., s obviněným A. H. a se svědkem J. D. a že měla být provedena rekonstrukce činu na místě samém, doplněná vyšetřovacím pokusem za účasti obviněného, poškozeného a svědků události, je nutno konstatovat, že šlo o důkazy v řízení před krajským soudem nerealizovatelné nebo nadbytečné.

Z protokolu o hlavním líčení ze dne 21. 5. 1996 vyplývá, že obviněný J. D. po poučení podle § 33 odst. 1 tr. ř. uvedl: „K věci vypovídat nebudu a беру svou předchozí výpověď zpět.“ Obviněný také výslovně požádal, aby nadále hlavní líčení probíhalo za jeho nepřítomnosti. Na dotaz obhájce konstatoval: „Svoji výpověď odmítám zcela, nejsem ochoten odpovídat ani na otázky.“ (vše na č. l. 5922 tr. spisu). Z téhož protokolu vyplývá, že obviněný A. H. po poučení podle § 33 odst. 1 tr. ř. uvedl: „Vypovídat nechci, využívám svého práva odmítnout výpověď. Odmítám odpovídat i na jakékoli případné otázky.“ (č. l. 5933 tr. spisu). I v případě tohoto obviněného probíhalo dále hlavní líčení v jeho nepřítomnosti, neboť o to výslovně požádal. Pouze v závěru dokazování dne 18. 5. 1998 přečetl své písemné vyjádření k věci s tím, že nebude odpovídat na případné otázky (č. l. 6854 tr. spisu).

Podle § 33 odst. 1 věty první tr. ř. obviněný má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu a k důkazům o nich, není však povinen vypovídat.

Protože obvinění J. D. a A. H. odmítli v souladu se zákonem u hlavního líčení k věci vypovídat, nebylo možné provést před krajským soudem ani jejich konfrontaci s obviněným J. K. Konfrontace je svou podstatou specifickým výsledkem dvou osob postavených tváří v tvář před orgánem činným v trestním řízení. Lze poznamenat, že J. D. byl ve věci obviněného J. K. v procesním postavení obviněného až do dne 18. 4. 1997, kdy byla jeho věc usnesením Krajského soudu v Plzni z téhož dne, sp. zn. 4 T 25/95, podle § 23 odst. 1 tr. ř. vyloučena ze společného řízení k samostatnému projednání a rozhodnutí (č. l. 6477 tr. spisu). Jelikož i po vyloučení obě věci spolu souvisely (proto bylo původně vedeno společné řízení), nebylo možné nerespektovat jeho stanovisko v této věci nevypovídat, a to i případně vzhledem k ustanovení § 100 odst. 2 tr. ř.

Není vadou řízení před krajským soudem, jak namítá stížnost pro porušení zákona, obviněný a jeho obhájce, pokud nebyla provedena konfrontace u hlavního líčení mezi obviněným a poškozeným V. P. V této souvislosti nutno zdůraznit, že poškozený V. P. vypovídal před soudem jako svědek. Obviněný J. K. byl po celou dobu jeho výslechu osobně přítomen, byla mu soudem dána možnost se k jeho svědeckým tvrzením vyjádřit a klást mu otázky (č. l. 5956 - 5969 tr. spisu), přičemž obviněný namítl pouze tolik, že svědek nemluví pravdu.

Také námitku stížnosti pro porušení zákona, obviněného a jeho obhájce o nutnosti provést v původním řízení rekonstrukci události na místě samém, doplněnou vyšetřovacím pokusem, nelze akceptovat jako vadu trestního řízení. S obdobným návrhem učiněným obhajobou u hlavního líčení a v odvolacím řízení se soudy obou stupňů v odůvodnění napadených rozhodnutí náležitým způsobem vypořádaly, když reagovaly i na další námitky

a připomínky. Zejména podrobně uvedly, na základě jakých důkazů a z nich vyplývajících skutečností považovaly předmětný návrh za nadbytečný. Nejvyšší soud připomíná, že k věci vypovídali v přípravném řízení i u hlavního líčení svědci L. H., S. B. a Ing. R. V., kteří střelbu sledovali z různých vzdáleností, po rozdílnou dobu a za odlišných situací. Tito svědci se vyjadřovali k činnosti střelce, popisovali jeho osobu a oblečení.

Nejbližší kritické události byli svědci L. H. a S. B., kteří místem události náhodně projížděli osobním automobilem za řízení prvně jmenovaného. Z jejich výpovědí mimo jiné shodně vyplývá, že střelec měl v každé ruce pistolí a střílel do muže ležícího na zemi. V jeden okamžik namířil zbraně i na ně, ale rána nevyšla, vypadly mu zásobníky na zem. Z výpovědí spolujezdce S. B. z přípravného řízení se navíc podává, že střelec předtím střílel do vozidla zn. Mazda na řidiče, oběhl vozidlo zpředu a střílel na muže, který vyběhl z jeho zadních dveří, zasáhl jej a ten padl na zem. Poté následovala zmíněná střelba do ležící osoby. Svědek L. H. si měl také všimnout, že střelec má na ruce zlatý prsten a naproti tomu svědek S. B. měl na jeho ruce zaregistrovat zlatý řetěz. Při rekognici podle fotografií v přípravném řízení dne 2. 11. 1993 svědek L. H. prohlásil: „Mohu říci, že muž, který je na fotografii č. 7 (pozn. obviněný J. K.), se hrozně podobá muži, který dne 30. 5. 1993 po dvacáté hodině střílel na posádku vozidla zn. Mazda. Poznal jsem jej podle toho hranatého obličeje. Vlasý měl ten muž přibližně stejné. Byl to jen mžik, malá chvilka, abych si jej zapamatoval.“ (č. l. 4473 tr. spisu). Naproti tomu u hlavního líčení dne 30. 5. 1996 obviněného neidentifikoval (č. l. 5994 tr. spisu). Svědek S. B. obviněného neidentifikoval při rekognici podle fotografií v přípravném řízení dne 26. 10. 1993 ani u hlavního líčení dne 29. 5. 1996 (č. l. 4476, 5975 tr. spisu). Z výpovědi svědkyně Ing. R. V. mimo jiné vyplývá, že s kolegyní J. M. slyšely výstřely. Na odbočce do Českého údolí svědkyně viděla stát vůz bílé barvy a poblíž muže s pistolí. Muže viděla přímo střílet a poté z místa utíkat. Vzhledem ke vzdálenosti a silné krátkozrakosti svědkyně (osm dioptrií) však nebyla schopna se k popisu střelce blíže vyjádřit včetně toho, zda měl jednu nebo dvě pistole (č. l. 4303 - 4304, 5982 - 5985 tr. spisu).

K popisu střelce se vyjadřovali i svědci P. V. (č. l. 4249 - 4255, 5987 - 5991 tr. spisu) a utajený svědek „J. N.“ (č. l. 4064 - 4068, 6118 - 6121 tr. spisu). Svědek P. V. viděl muže, který utíkal z místa činu pěšinkou protínající serpentiny a směřující k hrázi přehrady. Při rekognici dne 21. 12. 1993 uvedl: „Prohlédl jsem si fotografie a mohu říci, že bezpečně poznávám muže pod č. 2 (pozn. obviněný J. K.). Je to ten, co utíkal od toho místa, kde se střílelo dne 30. 5. 1993, na zkratku přes serpentiny (č. l. 4484 - 4486 tr. spisu). Naopak u hlavního líčení dne 30. 5. 1996 prohlásil, že nikoho z obviněných nezná a ani je neviděl. Svědek konstatoval, že muži viděl do obličeje dvě až tři vteřiny (č. l. 5990 tr. spisu). Podle výpovědi utajeného svědka „J. N.“ ze dne 22. 3. 1994, když šel s malým synem po pěšině, uslyšel několik ran a vzápětí poté běžel proti nim z kopce muž. Protože chytil syna, aby jej neporazil, tak si muže neprohlédl (č. l. 4064 - 4068 tr. spisu). Naproti tomu u hlavního líčení dne 30. 5. 1996 k identifikaci přes monitor uvedl: „Ten muž, který odpovídá popisu, tam sedí. Sedí úplně vpředu, je pohubřejší a má kratší vlasy. Domnívám se, že je to pan K., protože má pouta.“ (č. l. 6119 tr. spisu). V odůvodnění

rozsudku krajský soud právem spatřoval pochybnosti ohledně tvrzení tohoto svědka, zejména v identifikaci osoby, kterou si podle vlastního vyjádření v době události neprohlédl.

Nutno připomenout, že se opakovaně nepodařilo zajistit účast svědkyně J. M. u hlavního líčení. Není vadou trestního řízení, pokud krajský soud od provedení tohoto důkazu nakonec upustil, zejména i s ohledem na tvrzení svědkyně z přípravného řízení, že by pachatele střelby nepoznala (č. l. 4037 - 4041 tr. spisu).

Podle názoru Nejvyššího soudu krajský soud důvodně vyhodnotil, že z výpovědí shora jmenovaných svědků nelze spolehlivě vycházet při identifikaci pachatele střelby (rozdíly v popisu jeho osoby, jeho oblečení, eventuálně přímo nemožnost jej označit), lze však oprávněně dovodit, že na místě činu střílel jediný muž, který měl dvě zbraně. Tento dílčí závěr krajský soud opřel i o dva znalecké posudky z oboru kriminalistické techniky, odvětví balistiky. Ze znaleckého posudku Kriminalistického ústavu v Praze, odvětví balistiky, vyplývá, že na místě činu byly použity dvě samonabíjecí pistole ráže 7,65 mm Browning, a to tuzemská pistole ČZ - vzor 27 a např. francouzská pistole zn. UNIQUE. Tomu odpovídaly střely zajištěné v tělech obětí i nábojnice nalezené při ohledání místa činu. Znalec u hlavního líčení k dotazu uvedl, že pokud bude střelec stát na živém vozovce nebo na jiném tvrdém povrchu, lze očekávat, že se nábojnice odrazí a odkutálí. Při situaci, kdy jde o vozovku, se musí brát v úvahu i pohyb aut (č. l. 1741 - 1745, 6287 - 6290 tr. spisu). Posudek byl krajským soudem doplněn vyžádáním znaleckého posudku Policie České republiky, Správy západočeského kraje, odboru kriminalistické techniky a expertiz, odvětví balistiky. V jeho závěrech, stvrzených znalcem u hlavního líčení, bylo vysvětleno, že je možná obsluha dvou krátkých zbraní jedním střelcem, včetně možnosti po nacvičení natáhnout závěr a vyhodit náboj ze zbraně i jednou rukou. Úkon je náročný na funkční mechanismus zbraně a tělesné proporce jednotlivce (č. l. 6739 - 6742, 6792 - 6793 tr. spisu).

Krajský soud věnoval i pozornost obhajobou namítanému rozporu mezi místem nálezů nábojnic při ohledání místa činu, výpověďmi svědků a znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, o úhlu, z něhož byl poškozený J. P. střelen do hlavy, a o vzdálenosti, z které bylo stříleno na poškozeného V. P. K tomu Nejvyšší soud připomíná, že rozmístění nábojnic na místě činu v době ohledání nemuselo být zcela původní, neboť jak potvrdil příslušný znalec, mohlo dojít k odskoku nábojnic od tvrdého povrchu a místo nálezů nemuselo být shodné s místem střelby. Navíc v době kritické události místem projížděl osobní automobil se svědky L. H. a S. B. a těsně poté se zde pohybovalo množství lidí, kteří zejména poskytovali první pomoc zraněným osobám. Ani výpovědi svědků, kteří sledovali událost krátce a ve značně vypjaté situaci, nemusely zcela ve všech směrech odpovídat realitě, jak na tyto skutečnosti upozornily soudy obou stupňů v odůvodnění napadených rozhodnutí. Významné je i zjištění, že se nepodařilo nalézt ani jednu ze zbraní, kterými byl spáchán trestný čin vraždy. Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem, když navíc od kritické události uplynula značně dlouhá doba (přes osm let) a již v řízení před krajským soudem nebyla řada svědků schopna pro časový odstup popsat událost, jako při výslechu v roce 1993, provedení navrhované rekonstrukce doplněné vyšetřovacím pokusem by nemohlo přinést nové a zásadní poznatky ve věci. Proto i Nejvyšší soud shledal navrhované důkazy nadbytečnými.

Jak již bylo zdůrazněno, krajský soud v napadeném rozsudku podrobně vložil, o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, zejména pokud si vzájemně odporovaly a jak se vypořádal s obhajobou obviněného J. K. Tak tomu bylo i v případě výpovědí obviněných A. H. a J. D. a svědecké výpovědi V. P., o které zejména opřel svá skutková zjištění o vině obviněného J. K.

Z výpovědi obviněného A. H. v přípravném řízení za účasti jeho obhájce i obhájce obviněného J. K. mimo jiné vyplývá, že proběhla jeho schůzka s A. V., kde mu jmenovaný sdělil, že jej v Plzni vydírají nějakí Romové a potřebuje pomoc, přičemž považuje za vhodné je nějak vyděsit nebo zbít, aby dali pokoj. Obviněný A. H. mu řekl, že zná člověka, který by případně celou záležitost vyřídil, ale neví, jestli se s ním potká. A. V. také sdělil, že pokud s tím jeho člověk bude souhlasit, telefonicky se mu ozve do Plzně na Májovku a představí se, že „volá od S.“. Obviněný A. H. dále uvedl: „Při rozhovoru s panem K., který byl zhruba dva dny poté a na který jsem přinesl těch 100.000,- Kč, jsem pana K. seznámil s problémem pana V. On mi řekl, že to bude maličkost, která by se dala vyřídit. Říkal, že s tím bude mít náklady. Výši těchto nákladů nikterak nespecifikoval, ale já jsem mu řekl, že může klidně čerpat těch 100.000 Kč, které jsem na schůzku přinesl a také jsem mu je na té schůzce předal.“ (č. l. 2661 tr. spisu). Obviněný A. H. zpětně informoval A. V., když uvedl: „Nato jsem mu řekl, že jsem kontaktoval toho svého člověka, že s tím zastrašením souhlasí a že jsem mu předal zálohu v celkové výši 100.000,- Kč s tím, že můj člověk se bude s panem V. kontaktovat. Pokud se týká telefonního čísla na Májovku, tak jsem ho řekl panu K. a on si je myslím na kousek papíru napsal.“ (č. l. 2662 tr. spisu). Protože obviněný A. H. odmítl u hlavního líčení dne 24. 5. 1996 vypovídat, byla jeho výpověď z přípravného řízení přečtena podle § 207 odst. 2 tr. ř. ze spisu.

V samotném závěru dokazování u hlavního líčení dne 18. 5. 1998 obviněný A. H. požádal, aby mu bylo umožněno přečíst písemné vyjádření k věci. V následném vystoupení přečetl vyjádření, ve kterém potvrdil obsah své výpovědi z přípravného řízení (č. l. 6858 - 6861a tr. spisu).

Skutečnost, že obviněný A. V. byl roce 1993 vydírán Š. J. a bratry P. ohledně částky 3.000.000,- Kč, byla v původním řízení řadou důkazů nesporně prokázána. Také se neúspěšně snažil zamezit vydírání intervencí, včetně poskytnutí peněžního obnosu, a to přes R. B. a P. H. Někteří svědci se zmiňovali i o zájmu A. V. situaci řešit prostřednictvím „čečenské mafie“. O vydírání rovněž informoval Policii České republiky, žádal o pomoc a o ochranu sebe a rodiny. Z výpovědi obviněného A. V. vyplývalo, že se A. H. svěřil se svými problémy. Ten mu nabídl pomoc, kterou blíže nespecifikoval. Obviněný A. V. v přípravném řízení i u hlavního líčení popřel, že by objednal usmrcení vyděračů a že by z toho důvodu někomu dával jejich adresu a peníze. Tento obviněný v přípravném řízení dne 22. 12. 1993 za účasti obhájců mimo jiné uvedl: „Reakce pana H. byla jiná v tom smyslu, že mi nabídl jako jediný určitou formu pomoci s tím, že má lidi, kteří by dovedli na J. přitlačit tak, aby od vydírání upustil. Další společné kroky, resp. takové, o kterých

bych věděl, provedeny nebyly. H[ ] mě informoval jen o tom, že jeho lidi se pokusili kontaktovat J[ ] výsledek mi však nesdělil, resp. jsme o tom nemluvili.“ (č. l. 2724 tr. spisu).

Soudy obou stupňů vyhodnotily důvodně, že částka 100.000,- Kč, kterou obdržel obviněný J[ ] K[ ] prostřednictvím obviněného A[ ] H[ ] pochází od obviněného A[ ] V[ ] a že byla určena „na zastrašení“ vyděračů. V této souvislosti v odůvodnění napadených rozhodnutí oprávněně poukázaly na přesvědčivé a v zásadních směrech neměnné výpovědi obviněného A[ ] H[ ]. Toto hodnocení důvodně opřely i o výpis z účtu obviněného A[ ] V[ ], vedeného u Kreditní banky, a. s., Plzeň, ze kterého vyplývalo, že majitel účtu dne 26. 5. 1993 vybral 100.000,- Kč v hotovosti (č. l. 1636 tr. spisu). Tato skutečnost věcně i časově potvrzovala výpověď obviněného A[ ] H[ ], že obviněný A[ ] V[ ] mu vrátil částku 100.000,- Kč, kterou krátce předtím předal obviněnému J[ ] K[ ]. Nutno připomenout, co již v odůvodnění napadeného usnesení zdůraznil odvolací soud, že krajský soud při hodnocení výpovědí důsledně rozlišoval mezi svědectvím a úsudkem svědka nebo obviněného a nebral v úvahu to, co si vypovídající sám myslí nebo logicky vyvozuje.

Pokud jde o výpovědi obviněného J[ ] Ď[ ] se soudy obou stupňů nejdříve zabývaly zjištěním, zda bylo při těchto výpovědích v přípravném řízení postupováno podle trestního řádu, když u některých z nich (dne 9. 2., 11. 2., 21. 2. a 2. 3. 1994) a u prověrky výpovědi obviněného (dne 11. 2. 1994) nebyli přítomni obhájci. V odůvodnění napadených rozhodnutí se oprávněně konstatuje, že tato okolnost nebrání, aby i uvedené výpovědi obviněného J[ ] Ď[ ] byly důkazem ve vztahu k obviněnému J[ ] K[ ]. V této souvislosti se poukazuje na ustanovení § 165 odst. 2 tr. ř. s tím, že povinnost vyšetřovatele sdělit obhájci včas dobu a místo konání vyšetřovacího úkonu nebyla porušena, neboť jeho obhájce JUDr. Jaroslav Bárta neoznámil vyšetřovateli, že se chce těchto úkonů zúčastnit. Takové oznámení ve spise není a obhájce sám o tom nemohl předložit doklad, např. kopii podání opatřenou otiskem prezentačního razítka příslušného úřadu vyšetřování nebo stvrzení pošty. Odvolací soud velmi podrobně uvedl, pod jakými čísly jsou ve spise uvedeny plné moci obhájců a jejich požadavky, aby byli vyzoumíváni o vyšetřovacích úkonech. Proto ani Nejvyšší soud neshledal jako důvodnou námitku obviněného J[ ] K[ ] o nezákonné manipulaci se spisem.

Z výpovědi obviněného J[ ] Ď[ ] z přípravného řízení ze dne 9. 2. 1994 mimo jiné vyplývá, že dne 30. 5. 1993 kolem 15.00 hod. přišel k němu do bytu obviněný J[ ] K[ ] s tím, že potřebuje odvést do Plzně na pracovní schůzku, přičemž jeho žádosti vyhověl. Po projetí Plzně dojezdili do serpentiny, přičemž v jedné zatáčce po pravé straně byla mimo silnici odstavná plocha nad vodní nádrží. Zde mu obviněný J[ ] K[ ] ukázal místo kde má zastavit a počkat. Obviněný J[ ] Ď[ ] dále uvedl: „Na místě v Plzni na Borech jsem si všiml, když vystupoval z auta, že za pasem má pistoli v pouzdru ... K[ ] odešel doleva nahoru do kopce směrem k městu. V té době mohlo být kolem 19.00 až 19.30 hod. Schůzka měla být přesně v 19.30 hod. Na tomto místě jsem čekal asi tak 30 minut ... Náhle jsem slyšel řadu po sobě jdoucích výstřelů ... Připadalo mi, jako by střelba vycházela z borské věznice. Tehdy jsem tomu nepřikládal žádnou váhu. Vzápětí po střelbě běžel pan K[ ] po silnici dolů k mému autu. Nasedl, nic neřikal, pouze řekl: „Jedem!““ (č. l. 2810 - 2811

tr. spisu). K této výpovědi nakreslil sám obviněný J. [redacted] [redacted] náčrtek, kde je uvedena odstavná plocha nad vodní nádrží v Plzni a situace, jak ji popsál. K tomu vlastnoručně napsal komentář, který podepsal (č. l. 2819 tr. spisu).

Z protokolu o prověrce výpovědi obviněného J. [redacted] [redacted] ze dne 11. 2. 1994 je patrné, že situace na místě v Plzni skutečně odpovídá jeho popisu a náčrtku ze dne 9. 2. 1994. Obviněný ukázal, kde s automobilem parkoval, kterým směrem odběhl obviněný J. [redacted] K. [redacted] a odkud se vrátil. Konstatoval, v jaký okamžik si všiml, že má pouzdro s pistolí a vyjádřil se k charakteru střelby, kterou slyšel. Také vypověděl: „Když K. [redacted] doběhl a sedl si ke mně, řeknu to upřímně, že jo, jako hrklo ve mě, pocit jsem měl blbej, ale vůbec jsem si nepřipouštěl, že by jako mohlo být nějaké střelení. Že by on střílel. To jsem si vůbec nepřipouštěl“. Obviněný J. [redacted] [redacted] rovněž uvedl, kterými místy v Plzni dne 30. 5. 1993 projížděl, přičemž se vyjadřoval i v tom smyslu, že určitá místa poznává a jiná nikoliv. Také ukázal místo, kde v Plzni s automobilem parkoval, když šel obviněný J. [redacted] K. [redacted] telefonovat (pozn. konečná stanice tramvaje č. 4). Přestože při prověrce výpovědi nenalezl telefonní budku, uvedený objekt se tam skutečně nacházel, jak jednoznačně prokazoval pořízený videozáznam. Objekt byl v uvedený okamžik zakryt přístřeškem zastávky a zde stojícím autobusem. Lze souhlasit s odvolacím soudem, že z obrazového a zvukového záznamu o prověrce výpovědi obviněného J. [redacted] [redacted], s nímž se i Nejvyšší soud seznámil, vyplývá, že vypovídal přirozeně, spontánně, bez patrných stop napětí nebo nátlaku, a proto přesvědčivě.

Při výslechu v přípravném řízení dne 20. 4. 1994 za přítomnosti obhájce obviněného J. [redacted] K. [redacted] i obhájců dalších obviněných potvrdil J. [redacted] [redacted] obsahovou správnost svých předchozích výpovědí, včetně prověrky své výpovědi ze dne 11. 2. 1994. Uvedl, že se rozhodl k věci vypovídat, neboť by se stejně časem přišlo na to, že vezl J. [redacted] K. [redacted] do Plzně. Z otázek policistů totiž vyplývalo, že ví o šedivém favoritu s pardubickou značkou, který má zapůjčen. Navíc mercedes užívaný J. [redacted] K. [redacted] byl napsán na něho a při domovní prohlídce byly zajištěny veškeré písemnosti týkající se automobilu, takže by se zjistilo, že má vztah ke jmenovanému.

Při výslechu v přípravném řízení dne 17. 2. 1995 za přítomnosti všech obhájců obviněný J. [redacted] [redacted] opět prohlásil, že vše, jak dosud vypověděl, souhlasí a nemá nic na doplnění své výpovědi. Na policii zavolał z toho důvodu, že obviněný J. [redacted] K. [redacted] mezi řečí naznačil, že kdyby mu někdo ublížil, tak ho zlikviduje. Vyjádřil ochotu ke konfrontaci s obviněným J. [redacted] K. [redacted].

Při výslechu v přípravném řízení dne 12. 4. 1995, o kterém byli vyrozuměni všichni obhájci obviněných a někteří byli i přítomni, obviněný J. [redacted] [redacted] mimo jiné vypověděl, za jakých okolností byla provedena prověrka jeho výpovědi dne 11. 2. 1994. Uvedl, že policisté a státní zástupkyně na něho nečinili žádný nátlak, nechali jej spontánně mluvit a pouze mu dávali otázky, které by dokreslily vše potřebné k jeho popisu cesty. Znovu vysvětlil důvod, proč zavolał na policii a vyjádřil ochotu ke konfrontaci s obviněným J. [redacted] K. [redacted].

Soudy obou stupňů se velmi podrobně zabývaly otázkou, zda tvrzení obviněného J. [redacted] D. [redacted] v přípravném řízení jsou věrohodná, a to i vzhledem k okolnosti, že u hlavního líčení dne 20. 5. 1996 prohlásil, že k věci vypovídat nebude a bere své předchozí výpovědi zpět. Pokud toto prohlášení shledaly jako účelové, vyvolané nesmírným strachem obviněného J. [redacted] D. [redacted] z možné odplaty obviněného J. [redacted] K. [redacted], je toto hodnocení logické, neboť vychází z jeho vlastních vyjádření. Lze připomenout, že již při výpovědi dne 9. 2. 1994 obviněný J. [redacted] D. [redacted] uvedl: „K. [redacted] je velice silná osobnost, ale kromě toho se netajil s tím, že v případě toho, že ho někdo podrazí, bude mít s ním co do činění, že takového člověka zlikviduje. Vzhledem k tomu, co jsem o K. [redacted] věděl a jak jsem ho poznal, jsem nikdy nepochyboval o tom, že by to učinil.“ (č. l. 2814 tr. spisu). Dále vypověděl: „Skutečnosti týkající se K. [redacted], které postupně do protokolu uvádím, jsem včera zatajil jen z toho důvodu, že jsem se hrozně bál a stále se bojím toho, že mě K. [redacted] při první příležitosti zabije. Bojím se, že z případného dalšího výkonu trestu odnětí svobody se K. [redacted] dokáže dostat na svobodu a já nepřežiju.“ (č. l. 2815 tr. spisu). Obdobné obavy vyjádřil i v dalších svých výpovědích. Při hodnocení věrohodnosti obviněného J. [redacted] D. [redacted] vzaly soudy obou stupňů důvodně v úvahu, že jeho výpovědi byly konzistentní a neměnné po celou dlouhou dobu přípravného řízení, kdy byl opakovaně vyslýchán a vždy setrval na svém předchozím tvrzení, přičemž naopak popíral jakýkoliv nátlak nebo návod k výpovědi. Navíc jeho vysvětlení, proč učinil na obviněného J. [redacted] K. [redacted] oznámení na policii a z jakého důvodu se rozhodl o události vypovídat, právem považovaly jako logické. Několik svědků rovněž potvrdilo, že na uvedeném místě bylo skutečně vozidlo zn. Favorit šedé barvy, přičemž z výpovědi svědka P. [redacted] V. [redacted] vyplývá, že jeho SPZ začínala písmenem „P“.

Svědka a zároveň i poškozený V. [redacted] P. [redacted] je jedinou osobou z posádky vozidla zn. Mazda, která střelbu, k níž došlo na místě posuzované události, přežila, byť byla zraněna. Jmenovaný podrobně vypovídal v přípravném řízení i v hlavním líčení o kritické události, popsal osobu střelce, jeho oblečení a provedl jeho identifikaci.

Již před sdělením obvinění J. [redacted] K. [redacted] pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. a), f) tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., byla v přípravném řízení dne 4. 10. 1993 provedena rekognice za účasti poškozeného V. [redacted] P. [redacted]. Podle protokolu o tomto úkonu byly jmenovanému promítány videozáznamy relací České televize v Praze, vysílaných pod názvem POLICIE 158 v období měsíců března až září 1993. Poškozenému V. [redacted] P. [redacted] byly postupně přehrávány jednotlivé relace s tím, že má pozorně sledovat osoby, které jsou pohřešovány nebo je po nich vyhlášeno pátrání. V protokolu se dále konstatuje, že po dvaceti minutách projekce najednou požádal poškozený V. [redacted] P. [redacted] vyšetřovatele o zastavení projekce a vrácení zpět. V té době bylo vidět na poškozeném V. [redacted] P. [redacted] silné rozrušení. Sam uvedl: „To je on!“ Došlo k vrácení pásky a k opětovnému promítnutí. Na televizní obrazovce se znovu objevilo pátrání po uprchlém vězni J. [redacted] K. [redacted] nar. [redacted] ... K tomu podle protokolu poškozený V. [redacted] P. [redacted] uvedl: „Tady ho máte, co chcete víc.“ Podle protokolace rovněž konstatoval: „Tento muž, který se jmenuje K. [redacted] J. [redacted], je ten chlap, který dne 30. 5. 1993 byl po 20.00 hod na Borech nad serpentínami a tento střelil na Š. [redacted] J. [redacted], mého bratra J. [redacted] a také potom střelil na mne ... Tento muž je shodný s tím, který se nám představoval jako Ing. nebo Dr. L. [redacted]“. Dále podle protokolu poškozený uvedl: „Co mohu závěrem k tomu říci. Jen to, že vrah Š. [redacted] J. [redacted], mého bratra J. [redacted] P. [redacted] a ten, který na mne střelil dne 30. 5. 1993

na Borech o 20.00 hod. je ten muž, který je v pátrací relaci uveden jako J. K. Byl jsem s tímto mužem třikrát v osobním kontaktu, navíc v bezprostřední blízkosti, kdy střílel do Mazdy na Š. J., mého bratra J. a potom, když střílel na mě. Jeho podoba mi dokonale utkvěla v paměti, nemohu se mýlit. Do smrti jej budu mít před očima.“ (č. l. 4464 - 4466 tr. spisu).

Ze svědecké výpovědi V. P. u hlavního líčení dne 28. 5. 1996 mimo jiné vyplývá, že jako ochranka Š. J. absolvoval tři jízdy na schůzky s osobou, která se představila jako Ing. L. Schůzky byly vždy domluveny k večeru kolem 20.00 hod. První byla asi 14 dnů před střelbou. Druhá schůzka byla asi týden poté. Měla být na Libeňském mostě v Praze, ale Š. J. tam nejel. Na schůzku přijel pouze poškozený s bratrem J. P. Ten muž tam byl a posadil se k nim do auta. Když jej však chtěli odvést za Š. J., tak to odmítl s tím, že přijede sám, ale nepřišel. Poslední schůzka byla domluvena na 30. 5. 1993. Toho dne byl poškozený v klubu v Radiové ulici, kam pro něho přijel Š. J., který říkal, že se zase ozval ten muž, s nímž jednal. Poškozený V. P. dále uvedl: „Nastoupili jsme všichni tři do auta a jeli jsme na místo té schůzky. Když jsme tam přijeli, stál tam ten muž a ruce měl za zády. Š. J., který řídil, tam nacouvával, já jsem seděl vzadu a koukal jsem na toho muže. Ten se usmíval, jako by nic. Ještě jsme ani nezastavili a začal střílet. Jako první vystřelil na Š. J. Já jsem vyskočil z auta a pak už nevím“. Na žádost předsedy senátu, aby se otočil, poškozený tak učinil, ukázal na obžalovaného J. K. a řekl: „Poznávám tady toho muže. To byl on, který na nás střílel“ (č. l. 5957 - 5959 tr. spis).

Z odůvodnění napadeného rozsudku vyplývá, že krajský soud se velmi podrobně zabýval posuzováním věrohodnosti svědecké výpovědi poškozeného V. P. a to i s ohledem na okolnost, že byl v minulosti několikrát odsouzen za trestnou činnost. Poukázal na jeho pravomocné odsouzení za vydírání A. V., přičemž v této části označil jeho výpověď za nevěrohodnou. Svědecké tvrzení V. P. o identifikaci střelce a o průběhu kritické události, však vyhodnotil jako přesvědčivé a věrohodné. V této souvislosti uvedl, že na rozdíl od ostatních svědků ve věci, kteří střelce viděli jen jednou a velmi krátce (v čase několika sekund), poškozený V. P. jej viděl opakovaně na třech schůzkách. Krajský soud zdůraznil, že poškozený V. P. označil u hlavního líčení pachatele vraždy za přítomnosti své matky a sestry. Podle jeho přesvědčení svědčí tento moment o pravdivosti tvrzení poškozeného, když před svou matkou označil vraha jejího syna a člověka, který se ho pokusil usmrtit. Krajský soud také konstatoval, že poškozený V. P. pochází z romského etnika, pro které jsou typické úzké pokrevní vztahy a se svým bratrem byl v neustálém kontaktu. Proto odmítl možnost, že by poškozený pro manipulaci se svou osobou nechal uniknout trestu jeho skutečného vraha, jak namítali obviněný a jeho obhájce (namítali dohodu V. P. s policií). Krajský soud rovněž poukázal na svědecké výpovědi otce poškozeného V. P. staršího (č. l. 4122 tr. spisu), jeho matky M. P. (č. l. 4127 tr. spisu) a jeho sestry M. P. (č. l. 4130 tr. spisu), z kterých shodně vyplývá, že když se zraněného V. P. v nemocnici ptali, kdo po nich střílel, tak jim uváděl, že ho nezná. Pokud by ho ale viděl, tak by ho určitě poznal.

Krajský soud zmínil skutečnost, že po určitou dobu bylo vyšetřovatelem zcela nelogicky vedeno ve věci společné řízení, kdy poškozený V. P. byl jako

spoluobviněný postaven na roveň vraha svého bratra a osoby, která se ho snažila usmrtit. Proto lze chápat, že odmítal spolupráci s vyšetřovatelem.

Krajský soud také správně uvedl, že nemohly být v přípravném řízení opakovány provedené rekognice z období, kdy bylo vedeno trestní stíhání ve věci, neboť další rekognice by mohly být důvodně zpochybněny tím, že není zřejmé, zda poznávající osoba označila pachatele nebo jen osobu, jejíž podoba jí utkvěla v podvědomí, neboť podobizna jí byla opakovaně předestírána. To plně platilo i pro rekognice in natura.

Pokud obhájce obviněného namítá, že v přípravném řízení měla být provedena rekognice podle hlasu se svědkyní E. Č., tak lze připomenout, že kritický telefonát dne 30. 5. 1993 kolem 19.00 hod., kterým zval Dr. L. poškozeného Š. J. na schůzku, bral její manžel J. Č., což svědecky potvrdil (č. l. 5506 tr. spisu).

Krajský soud rovněž logicky zdůvodnil, proč nevyhověl návrhům obviněného na prověření věrohodnosti tvrzení svědka V. P. svědeckým výsledkem některých osob, se kterými měl o věci mluvit ve věznici.

Pokud obviněný J. K. namítá, že obviněný J. D. vypovídal u hlavního líčení v jeho nepřítomnosti, tak nutno připomenout, že jmenovaný odmítl k věci vypovídat, přičemž jeho výpovědi z přípravného řízení byly podle § 207 odst. 2 tr. ř. přečteny ze spisu.

Již v přípravném řízení byli přibráni znalci z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie za účelem vyšetření obviněného J. K. a k vypracování příslušných znaleckých posudků k jeho osobě. Z téhož oboru a odvětví byl u hlavního líčení soudem vyžádán revizní znalecký posudek, vypracovaný komisí znalců 1. Lékařské fakulty, Univerzity Karlovy v Praze. Závěry jednotlivých posudků, včetně výsledku znalců u hlavního líčení, byly podrobně uvedeny v rozsudku krajského soudu a není potřebné je opakovat. Tyto posudky se z psychiatrického hlediska shodovaly v tom, že v době činu obviněný netrpěl duševní chorobou ani poruchou. Také jeho schopnosti rozpoznávací a ovládací byly v době činu plně zachovány. Z tohoto poznatku vyvodil krajský soud důvodný závěr, že přičetnost obviněného J. K. nebyla v době činů kladených mu za vinu snížena a za své jednání je plně trestně odpovědný.

Zpracovatelé revizního znaleckého posudku ústavu logicky a věcně vysvětlili, že jejich závěry navazují na závěry předchozích znaleckých posudků, včetně přezkoumávaného psychiatrického posudku MUDr. Miloslavy Hlaváčkové a MUDr. Františka Čákory i psychologického posudku PhDr. Jiřího Jelena, a dokumentují určitý vývoj osobnosti obviněného od roku 1990. Proto nepovažovali za nutné jeho pozorování ve zdravotnickém ústavu. Komise znalců ústavu hodnotila osobnost obviněného J. K. jako stenickou, stabilní, anetickou, těžce psychopatickou, když jeho hlavní charakteristikou je egocentričnost, anetičnost až citová oploštěnost. Intelektové schopnosti obviněného shledala jako dobré a nadprůměrné ve schopnosti s manipulací s lidmi a v sociálních sférách. Dále komise znalců dospěla k závěru, že schopnost resocializace obviněného J. K. je zcela zaniklá vzhledem k chybějícím morálním a etickým normám. To dovodila ze stupňující se nebezpečnosti jeho trestné činnosti od krádeží po násilné trestné činy. Pro nemožnost

resocializace svědčila podle znalecké komise neschopnost obviněného jakéhokoliv poučení z předcházejících trestných činů, trestů a v současnosti neschopnost kriticky se postavit k trestnému činu, ze kterého je viněn. Přitom zjištěné osobní charakteristiky obviněného dobrý intelekt, dobrá sociální adaptace, schopnost vlastní sebekontroly a racionální uvažování, shledala spíše zhoršujícími faktory. Možnost recidivy násilné trestné činnosti je těmito faktory spíše potencována. Obviněný není schopen autokritického pohledu a změny životních stereotypů a hodnot ani po dlouhodobém trestu odnětí svobody. Komise znalců potvrdila své odborné závěry u hlavního líčení, kde znalci podrobně vyložili na základě jakých skutečností byly učiněny.

U hlavního líčení namítal obviněný J. K. nedostatečnost znaleckého vyšetření, podmínky, za kterých probíhalo, a podjatost revizních znalců. S námitkami se krajský soud podrobně zabýval. Nejvyšší soud připomíná, že revizní znalci vycházeli nejen z vlastního vyšetření obviněného, ale i z předchozích znaleckých posudků, přičemž shodně s předchozími znalci ve věci považovali ambulantní vyšetření za dostatečné. Krajský soud právem uvedl, že vedení věznice mělo znalcům zajistit vhodnější prostředí pro vyšetření obviněného, byť šlo o osobu s výraznými tendencemi k útěkům. Naproti tomu se neztotožnil s námitkou obviněného a jeho obhájce, o podjatosti znalců spočívající v porušování zásady presumpce nevinný. Zdůraznil, že zkoumání duševního stavu obviněných je nařizováno vždy v souvislosti s tím, že je proti nim vedeno trestní stíhání pro konkrétní trestnou činnost. Znalci aniž by presumovaly vinu obviněného J. K. museli vycházet i z alternativy, že trestný čin vraždy spáchal a bude jím uznán vinným, a to pro případ, že soud bude ukládat výjimečný trest.

Krajský soud nepochybil, když na základě provedených důkazů vyhodnotil obhajobu obviněného J. K. jako nevěrohodnou a učinil správná skutková zjištění uvedená pod bodem I. výroku o vině napadeného rozsudku. Také po právní stránce postupoval v souladu se zákonem, když předmětný skutek kvalifikoval jako trestný čin vraždy dílem dokonáný, dílem nedokonáný ve stadiu pokusu podle § 219 odst. 1, 2 písm. a), f) tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., § 8 odst. 1 k § 219 odst. 1, 2 písm. a), f) tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., neboť jiného úmyslně usmrtil, takový čin spáchal na dvou osobách v úmyslu získat majetkový prospěch, a zároveň se dopustil jednání pro společnost nebezpečného, které bezprostředně směřovalo k úmyslnému usmrcení jiného s tím, že takový čin bude spáchán na více osobách v úmyslu získat majetkový prospěch, avšak k jeho dokonání nedošlo. V této souvislosti nelze akceptovat námitku obviněného J. K., že v případě poškozeného V. P. nešlo o pokus vraždy. Nutno souhlasit s krajským soudem, že obviněný učinil vše, aby tohoto poškozeného usmrtil, což dokládá zejména střelné poranění v oblasti zad blíže páteře.

Při přezkoumávání skutkových závěrů, které učinily soudy obou stupňů z výše uvedeného obsahu provedených důkazů, musel Nejvyšší soud respektovat též souvislosti vyplývající ze zásady volného hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. Z této zásady vyplývá, že soudy obou stupňů byly oprávněny samostatně a nezávisle v souladu se svým vnitřním přesvědčením vyhodnotit všechny provedené důkazy, učinit na jejich podkladě potřebná skutková zjištění a vyvodit z nich odpovídající právní závěry. Pokud tak soud prvního stupně i odvolací soud učinily a jejich rozhodnutí odpovídá vnitřnímu přesvědčení při

hodnocení provedených důkazů (§ 2 odst. 6 tr. ř.), nemohl Nejvyšší soud dospět k závěru o porušení zákona, i kdyby snad sám hodnotil důkazy s poněkud jiným možným skutkovým či právním závěrem. O správnosti skutkových zjištění však nemá Nejvyšší soud pochybnosti, jak bylo výše uvedeno, a navíc by stejně nemohl dát soudu prvního stupně nebo odvolacímu soudu závazné pokyny v tom směru, jak mají hodnotit provedené důkazy a jaký skutkový či právní závěr mají na podkladě jejich zhodnocení učinit. Nevybočují-li tedy v posuzovaném případě skutková zjištění soudů ani právní závěry z nich vyvozované ze zákonných mezí zásady volného hodnocení důkazů, jak vyplývá ze všech výše uvedených důvodů, nelze dospět k tomu, že byl napadeným rozhodnutím porušen zákon.

Krajský soud v Plzni jako soud prvního stupně totiž ve věci provedl v rámci hlavního líčení a za účasti stran velmi obsáhlé dokazování, při kterém respektoval zejména zásady ústnosti (§ 2 odst. 11 tr. ř.) a bezprostřednosti (§ 2 odst. 12 tr. ř.). Uplatnění těchto zásad je nezbytné pro správné hodnocení všech provedených důkazů, a to zvláště v posuzovaném případě, kdy bylo třeba hodnotit značný rozsah provedených důkazů, které nadto nebyly v mnoha ohledech ve vzájemném souladu, a kdy obviněný J. K. popíral spáchání trestného činu vraždy. Za této důkazní situace, která ovšem v praxi soudů při rozhodování o trestných činech vraždy není neobvyklá, protože zde v případě dokonání činu, pokud se k jeho spáchání obviněný nedozná, často chybí jakýkoli přímý důkaz, pak správné rozhodnutí o vině záleží na velmi pečlivém vyhodnocení každého důkazu i celého souhrnu důkazů. To se týká zejména výpovědí obviněných, svědků a znalců, u nichž je nezbytné, aby si mohl soud na podkladě jejich osobního výsledku a bezprostředního dojmu z toho, co a jak vyslychané osoby sdělily, resp. zda a jak reagovaly na položené otázky, vytvořit vnitřní přesvědčení o tom, jakým způsobem výpovědi těchto osob hodnotit a jaký skutkový závěr z nich učinit. Vnitřní přesvědčení v tomto smyslu tedy není výsledkem libovůle soudu, ale opírá se o všestranné, hluboké a logické zhodnocení důkazů provedených před soudem a jejich vzájemných souvislostí. Způsob, jímž soud prvního stupně důkazy hodnotil, a skutkové závěry o vině obviněného J. K., které soud z důkazů vyvodil, plně odpovídají těmto požadavkům na provádění a hodnocení důkazů. Své hodnotící úvahy a jejich výsledky pak soud vyjádřil ve velmi podrobném a přesvědčivém odůvodnění rozsudku, které bylo dále doplněno argumentací odvolacího soudu, tudíž ani z tohoto hlediska nelze napadeným rozhodnutím vytknout porušení zákona. Proto zmíněná složitá důkazní situace v přezkoumávané věci nedovoluje, aby Nejvyšší soud sám - bez možnosti provedení všech potřebných důkazů za dodržení zásad ústnosti a bezprostřednosti - jen na podkladě spisového materiálu zpochybnil dosavadní hodnocení důkazů i skutkové závěry na jejich podkladě učiněné, aniž by se tím Nejvyšší soud dostal do kolize s uvedenou zásadou volného hodnocení důkazů a s požadavky na utváření vnitřního přesvědčení založeného na uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Ostatně obecně platí, že ani odvolací soud, který - na rozdíl od Nejvyššího soudu - přezkoumává v odvolacím řízení ještě nepravomocné rozhodnutí soudu prvního stupně, nemůže bez dalšího sám vytvářet odchylný skutkový stav jen v důsledku odlišného hodnocení důkazů, aniž by provedl dokazování podle zásad ústnosti a bezprostřednosti (§ 259 odst. 3 tr. ř.), přičemž ovšem v odvolacím řízení nelze provádět dokazování nad rámec vymezený potřebou spolehlivě rozhodnout o podaném odvolání (§ 263 odst. 6 tr. ř.). Z toho je patrné,

že těžiště dokazování je zásadně u soudu prvního stupně, který důkazy nejen provádí, ale především je hodnotí tak, aby na jejich podkladě mohl učinit spolehlivé skutkové závěry.

Pokud jsou ve vyjádření obviněného a jeho obhájce zdůrazňovány rozpory mezi provedenými důkazy, nejde, jak již bylo výše uvedeno, o situaci výjimečnou a soud byl povinen v rámci hodnocení důkazů se s těmito rozpory náležitě vypořádat, což v posuzované věci soudy obou stupňů učinily. Existence rozporů mezi důkazy však sama o sobě neznámá, že by snad nebylo možné uznat obviněného vinným trestným činem a že by jakékoli rozpory mezi důkazy musely nutně vést k uplatnění pravidla „in dubio pro reo“, tj. k rozhodnutí v pochybnostech ve prospěch obviněného, a to ani tehdy, nesouhlasí-li tvrzení obviněného s tvrzením svědka. I přes rozpory mezi důkazy může soud podle konkrétní důkazní situace dospět ke spolehlivému závěru o spáchání trestného činu obviněným, jak je tomu i přezkoumávané věci. Rozhodnout ve prospěch obviněného lze jen za předpokladu, jestliže existující rozpory jsou tak zásadní, že vina obviněného není nepochybná ani po pečlivém vyhodnocení všech důkazů naznačeným způsobem, přičemž v úvahu již nepřichází provedení dalších důkazů (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 12. 1998, sp. zn. III. ÚS 286/98, publikované pod č. 73 ve svazku 12 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Přitom je namístě použít pravidlo „in dubio pro reo“ jen tehdy, jsou-li zde pochybnosti důvodné, tj. rozumné a v podstatných skutečnostech, takže v konfrontaci s nimi by výrok o spáchání trestného činu nemohl obstát. Pochybnosti tedy musí být z hlediska rozhodnutí o vině závažné a již neodstranitelné provedením dalších důkazů či vyhodnocením stávajících důkazů. Podařilo-li se pochybnosti odstranit tím, že budou důkazy hodnoceny volně podle vnitřního přesvědčení a po pečlivém, objektivním a nestranném uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu, jako tomu bylo i v posuzovaném případě, pak není důvodu rozhodovat ve prospěch obviněného, svědčí-li důkazy o jeho vině, třebaže jsou mezi nimi určité rozpory. Z rozporných údajů, uváděných některými svědky, pak soud prvního stupně vzal za prokázané jen to, v čem se výpovědi v podstatě shodovaly, tj. že za uvedených časových a místních okolností střílela jen jedna osoba. Skutečnost, že osobou, která střílela, byl obviněný J. K., měl soud prvního stupně za prokázanou nikoliv z výpovědi těchto svědků, ale především ze svědecké výpovědi poškozeného V. P.

Porušení zákona nespátřuje Nejvyšší soud ani v tom, pokud soudy obou stupňů v původním řízení nevyhověly všem důkazním návrhům obviněného a jeho obhájce, resp. neprovedly důkazy, jichž se ve stížnosti pro porušení zákona domáhá ministr spravedlnosti. Jednak je zřejmé, že provedení některých z namítaných procesních úkonů nebylo u hlavního líčení možné, např. provedení konfrontace mezi osobami, z nichž některá odmítla vypovídat (i konfrontace je totiž zvláštní formou výslechu). Podobně to platí o rekonstrukci činu na místě samém za situace, kdy se nepodařilo najít střelné zbraně, kterými byli usmrceni Š. J. a J. P., přičemž z příslušného znaleckého posudku vyplývá, že mohlo jít o zbraně velmi odlišné konstrukce, která podstatným způsobem ovlivňuje jejich ovládání a použití, tudíž výsledek rekonstrukce (či vyšetřovacího pokusu) nemůže přinést jednoznačný závěr. Navíc z obecných námitek uplatněných v tomto směru ve stížnosti pro porušení zákona nevyplývá - a ministr spravedlnosti to ani netvrdí -, že by snad provedení konfrontací nebo rekonstrukce mohlo přinést jiné skutkové závěry, než k jakým dospěly soudy prvního a druhého stupně, popřípadě v čem by se tyto závěry lišily.

Nejvyšší soud v uvedených souvislostech zdůrazňuje ústavní princip nezávislosti soudu (čl. 82 Ústavy České republiky), z něhož mimo jiné vyplývá, že obecné soudy v každé fázi řízení zvažují, které důkazy je třeba provést, zda a nakolik je potřebné dosavadní stav dokazování doplnit, a posuzují důvodnost návrhu na doplnění dokazování. Vlastní rozhodování o rozsahu dokazování spadá do výlučné pravomoci obecných soudů (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 12. 1995, sp. zn. II. ÚS 101/95, publikovaný pod č. 81 ve svazku 4 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Přitom soud není povinen vyhovět každému důkaznímu návrhu některé ze stran, jestliže je skutkový stav spolehlivě prokázán dosud provedenými důkazy, a nevyhoví-li soud některým důkazním návrhům, svůj postup náležitě a přesvědčivě odůvodní, jak se stalo v napadených rozhodnutích ohledně obviněného J. K., pak nelze dovodit porušení zákona (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 5. 1997, sp. zn. I. ÚS 362/96, publikovaný pod č. 60 ve svazku 8 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu a nálezy ze dne 17. 3. 1999, sp. zn. I. ÚS 425/97 publikovaný pod č. 42 ve svazku 13 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Vzhledem k tomu Nejvyšší soud uzavírá, že neprovedení některých důkazů, z nichž nadto nevyplývá, že by mohly zpochybnit zjištěný skutkový stav a závěr o vině, samo o sobě není důvodem k vyslovení porušení zákona a k následnému zrušení rozhodnutí napadených stížností pro porušení zákona. Jestliže by se dodatečně ukázala možnost provedení nových důkazů nebo zjištění nových skutečností, které dosud nebyly orgánům činným v trestním řízení známy a které by mohly odůvodnit jiné rozhodnutí o vině obviněného J. K., bylo by to důvodem k obnově řízení podle § 278 a násl. tr. ř., a nikoli pro vyslovení porušení zákona. Tyto závěry platí např. i ve vztahu k námitkám obviněného, pokud tvrdí, že s některými svědky (zejména pak se svědkem V. P.) „bylo manipulováno“ nebo že byly jinak ovlivněny další důkazy. Uvedená tvrzení zatím nejsou nijak prokázána, což platí rovněž o namítaných pochybnostech ohledně žádosti obhájce tohoto obviněného JUDr. Jaroslava Barty o vyrozumívání o úkonech trestního řízení. Kdyby se tedy následně zjistilo, že některé z dosud provedených důkazů byly zmíněným způsobem zkresleny či opatřeny a provedeny v rozporu se zákonem, měl by být podán návrh na obnovu řízení, ale takové pochybnosti nelze řešit v řízení o stížnosti pro porušení zákona, v němž Nejvyšší soud zásadně vychází ze skutkového a právního stavu existujícího v době vydání napadených rozhodnutí a tzv. nova zde zákon nepřipouští (viz rozhodnutí pod č. 2/1996 Sbírky rozhodnutí a stanovisek, část trestní).

Nejvyšší soud dále přezkoumal správnost výroků v bodech VI., VII., VIII. a IX. rozsudku Krajského soudu v Plzni sp. zn. 4 T 25/95, kterými byl obviněný J. K. uznán vinným trestnými činy padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák., maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. e) tr. zák., maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 2 písm. b) tr. zák. a nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 2 písm. a), b), odst. 3 písm. b) tr. zák., ve znění zák. č. 290/1993 Sb., ale žádné nedostatky nezjistil. Krajský soud provedl u hlavního líčení všechny potřebné důkazy, které také náležitě vyhodnotil a učinil správné skutkové i právní závěry o vině obviněného J. K. uvedenými trestnými činy. Protože v tomto směru ani stížnost pro porušení zákona, obviněný a jeho obhájce napadeným rozhodnutím nic nevytýkají, tak postačí odkázat na příslušnou část jejich odůvodnění, týkajících se těchto skutků, se kterým se Nejvyšší soud ztotožnil.

Nejvyšší soud přezkoumal výroky o trestu napadeného rozsudku týkající se obviněného J. K. ale pochybení nezjistil.

Krajský soud při rozhodování o druhu a výši trestu vycházel ze stupně společenské nebezpečnosti spáchaných trestných činů, který zcela oprávněně vyhodnotil jako mimořádně vysoký vzhledem k zvlášť zavrženíhodné pohnutce a k zvlášť těžkému a těžko napravitelnému následku v případě trestného činu v bodě I. výroku o vině rozsudku. Správně zdůraznil naprostou neúctu obviněného k lidskému životu, když opakovaně lákal Š. J. na osamělá místa a poté, co dvakrát neuspěl, při třetí schůzce Š. J. a J. P. chladnokrevně zastřelil, přičemž V. P. jen náhodou vražedný útok přežil. Za zvlášť zavrženíhodnou pohnutku důvodně považoval skutečnost, že obviněný proto, aby si posílil vlastní sebeúctu, aby imponoval svému okolí jako profesionál, připravil promyšleně a plánovitě o život jiné osoby, byť se jednalo o vyděrače. Rovněž vzal v úvahu skutečnost, že předchozí nepodmíněné tresty odnětí svobody, uložené i za závažnou úmyslnou násilnou trestnou činnost, nevedly k nápravě obviněného. Obviněnému přitěžovalo spáchání více trestných činů. Polehčovalo mu částečné doznání méně závažné trestné činnosti. Na základě současné i předcházející trestné činnosti obviněného J. K. dospěl krajský soud k důvodnému závěru o nezbytnosti uložení výjimečného trestu. Dále musel vzít v úvahu požadavek na účinnou ochranu společnosti a jednoznačné a zcela kategorické závěry revizního znaleckého posudku ústavu o nemožnosti resocializace obviněného. Pokud v důsledku těchto skutečností shledal existenci podmínek uvedených v § 29 odst. 3 tr. zák., pro uložení výjimečného trestu odnětí svobody na doživotí, a tento trest obviněnému J. K. podle § 219 odst. 2 tr. zák. uložil, nelze tomuto postupu nic vytýkat. Uložený trest, byť jde o nejprísnejší potrestání, které trestní zákon umožňuje, není v daném případě z hlediska § 266 odst. 2 tr. ř. ve zřejmém nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost nebo k poměrům pachatele a ani není ve zřejmém rozporu s účelem trestu, aby mohl být Nejvyšším soudem shledán jako nezákonný.

Krajský soud upustil od výroku podle ustanovení § 29 odst. 1 věty třetí tr. zák. a umožnil obviněnému J. K., aby mu pro účely podmíněného propuštění (po dvaceti letech vykonaného trestu) byla započtena i doba výkonu trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou.

Pro výkon uloženého trestu byl obviněný J. K. právem zařazen podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. do věznice se zvýšenou ostrahou, neboť zákon v případě ukládání výjimečného trestu ani jiný postup nepřipouští.

Krajský soud právem obviněnému uložil podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. trest propadnutí věci - zbraní a střeliva specifikovaných v bodě IX. výroku o vině, neboť šlo o věci, jimiž byl spáchán trestný čin podle § 185 tr. zák.

Nejvyšší soud rovněž přezkoumal výrok napadeného rozsudku o povinnosti obviněného J. K. uhradit škodu ve výši 52.066,- Kč poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, Okresní pojišťovně v Plzni, ale nezjistil vadu, kterou by bylo nutno v tomto řízení napravit. Na nedostatek formální povahy přitom již upozornil v napadeném usnesení odvolací soud.

Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem nepostupoval Vrchní soud v Praze v rozporu se zákonem, když usnesením ze dne 23. 2. 1999, sp. zn. 11 To 79/98, zamítl jako nedůvodné odvolání J. K. podle § 256 tr. ř. Nutno zdůraznit, že odvolací soud své rozhodnutí velmi podrobně a výstižně zdůvodnil a Nejvyšší soud se s ním plně ztotožnil. Nejvyšší soud nepovažuje za nezbytné se v tomto rozhodnutí zabývat všemi námitkami obviněného a jeho obhájce, neboť s obdobnými námitkami se náležitě vypořádaly v původním řízení soudy obou stupňů, jak vyplývá z odůvodnění napadených rozhodnutí, a na něž proto plně odkazuje.

Nejvyšší soud obdržel dvě podání ve kterých pisatelé tvrdí, že vědí, kdo spáchal dne 30. 5. 1993 v Plzni předmětnou vraždu. Těmito podáními se však nemohl zabývat, neboť musel věc přezkoumávat na základě důkazů, které měly k dispozici soudy obou stupňů v původním řízení. Tato podání byla založena do spisu Krajského soudu v Plzni sp. zn. 4 T 25/95 a mohla by být jen podnětem k případnému podání návrhu na povolení obnovy řízení ve věci, pokud by návrh podala oprávněná osoba (viz § 278 a násl. tr. ř.). Vzhledem k ustanovení § 2 odst. 3 tr. ř. bylo o podáních informováno státní zastupitelství.

Na základě všech rozvedených skutečností dospěl Nejvyšší soud k závěru, že v odsouzení obviněného J. K. nelze spatřovat porušení zákona. Proto stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 tr. ř. zamítl.

Nejvyšší soud takto rozhodl v neveřejném zasedání podle § 274 tr. ř. Tato forma rozhodnutí bez přítomnosti obviněného, jeho obhájce a ostatních procesních stran není porušením ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, protože Nejvyšší soud v neveřejném zasedání neprováděl žádné důkazy, v celém rozsahu vycházel jen z důkazů provedených v řízení před Krajským soudem v Plzni a ze skutkových zjištění tohoto soudu, která sám nijak neměnil. K důkazům provedeným v řízení před Krajským soudem v Plzni měl obviněný dostatečnou možnost se vyjádřit v původním řízení před soudy obou stupňů. V řízení o stížnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud doručil obviněnému, jeho obhájci a Nejvyššímu státnímu zastupitelství opis stížnosti pro porušení zákona s tím, že se mohou k ní písemně vyjádřit, což i učinili.

Poučení: Proti tomuto usnesení není stížnost pro porušení zákona přípustná.

V Brně dne 19. září 2001

Předseda senátu:
JUDr. Jiří H o r á k, v. r.

Za správnost vyhotovení:
Irena Prokešová

